

*Клименко Д.М., здобувач СВО «магістр»,
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник - канд. екон. наук, доц. В. В. Макогон*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Війна в Україні яка супроводжується високим ступенем невизначеності, дегенеративним характером економічних перетворень та ресурсним дефіцитом спонукають суб'єктів господарювання до застосування якісно нових підходів та інструментів до управління бізнесом, які повинні узгодити та гармонізувати внутрішні ресурси, можливості та цілі з тенденціями і закономірностями розвитку зовнішнього бізнес-середовища. Перед підприємствами виникає завдання акумулювання фінансових ресурсів для забезпечення виживання, формування.

Дослідженням проблем управління фінансовою діяльністю підприємств та пошуком можливостей і способів їх вирішення займалися як вітчизняні так і зарубіжні вчені, як О.М. Бандурка, А.Г. Загородній, Г.О. Крамаренко, Г.О. Партин, А.М. Поддєрьогін, О.О. Терещенко, О.Є. Чорна та ін. Разом із тим залишаються невирішеними питання теоретичного забезпечення процесів управління фінансовою діяльністю підприємства в сучасних умовах господарювання. Аналіз наукових досліджень виявив, що, на сьогодні, у економічній літературі не існує єдності стосовно трактування сутності поняття «фінансова діяльність підприємства». Це ускладнює ухвалення управлінських рішень щодо використання фінансових ресурсів підприємства та оптимізації грошових потоків.

На сучасному етапі розвитку ефективного функціонування суб'єктів господарювання, забезпечення високих результатів діяльності, підвищення конкурентоспроможності в значній мірі визначаються рівнем управління його фінансовою діяльністю. Узагальнюючи погляди науковців на категорію «фінансова діяльність підприємства» (табл. 1), наведемо та прокоментуємо найбільш розповсюджені дефініції даного поняття.

Таблиця 1 – Сутнісне наповнення поняття «фінансова діяльність підприємства»

Автор	Визначення
Загородній А.Г.	Діяльність, яка зумовлює зміну величини і складу власного та позикового капіталу підприємства
Вознюк Г.Л.	Цілеспрямована система заходів, здійснюваних підприємством задля реалізації поточних та стратегічних завдань його розвитку,

Автор	Визначення
	забезпечення його діяльності фінансовими ресурсами, управління ними, вчасного та повного використання фінансових зобов'язань
Азаренкова Г.М., Журавель Т. М., Михайленко Р.М.	Система форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів
Кравчук О.М.	Весь комплекс функціональних завдань, здійснюваних фінансовими службами підприємства і пов'язаних з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням (обслуговуванням) операційної діяльності суб'єкта господарювання
Крамаренко Г.О., Чорна О.Є.	Організація фінансових відносин, що виникають у нього в процесі роботи з іншими суб'єктами господарювання
Любенко Н.М.	Система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємства та досягнення поставлених цілей
Бендар М.М.	Діяльність, яка пов'язана з організацією фінансів підприємств та здійснення відповідно до цілей і завдань стратегії економічного розвитку господарюючого суб'єкта
Непочатенко О.О.	Процес під час якого суб'єкт господарювання формує, розподіляє, перерозподіляє та використовує фінансові ресурси для задоволення поставлених цілей
Аранчій В.І.	Особливий вид діяльності персоналу підприємства з формування та використання фінансових ресурсів
Зятковський І.В., Зятковська Л.І., Романів М.В.	Діяльність суб'єкта господарювання, пов'язана з мобілізацією фінансових ресурсів, необхідних для виконання завдань, які поставив перед ним його засновник
Терещенко О.О.	Усі заходи, пов'язані з мобілізацією капіталу, його використанням, примноженням (збільшенням вартості) та поверненням. Інакше кажучи, фінансова діяльність (у широкому розумінні) включає весь комплекс функціональних завдань, здійснюваних фінансовими службами підприємства і пов'язаних з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовим забезпеченням (обслуговуванням) операційної діяльності суб'єкта господарювання
Поддєрьогін А.М.	Система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними

Автор	Визначення
	поставлених цілей, тобто це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів
Партин Г.О., Загородній А.Г.	Цілеспрямована система здійснюваних підприємством заходів для досягнення поточних та стратегічних завдань розвитку заходів щодо забезпечення його діяльності фінансовими ресурсами, управління ними, вчасного та повного виконання фінансових зобов'язань
Атамас П.Й.	Система використання різних форм і методів для нарощування власного та залученого капіталу підприємств та досягнення ними поставлених стратегічних цілей
Манів З.О., Луцький І.М.	Суть фінансової діяльності полягає у виникненні грошових відносин, пов'язаних із неперервним кругообігом коштів у формах витрачання ресурсів, одержання доходів, їх використання, а також з приводу відносин із постачальниками, покупцями продукції, працівниками підприємств, державними органами та ін.
Бандурка О.М., Коробов Н.П., Орлов П.І., Петрова К.Я.	Управління процесами формування й використання централізованих і децентралізованих грошових фондів, які утворюються для опосередкування розподільних відносин на всіх стадіях суспільного відтворення

Отже, вітчизняні та зарубіжні науковці у своїх дослідженнях трактують фінансову діяльність підприємства в наступних аспектах: грошове та інше фінансове посередництво; діяльність; система заходів; система форм і методів; організація фінансових відносин; управління процесами. На нашу думку, така багатовекторність у трактуванні сутності поняття «фінансова діяльність підприємства» спричинена відсутністю його чіткого визначення у нормативних документах. Так, Господарський кодекс України визначає фінансову діяльність суб'єктів господарювання через призму фінансового посередництва. Проте дане пояснення досліджуваної категорії не в повній мірі відображає її сутність та розглядає лише окремий аспект фінансової діяльності суб'єктів господарювання, які займаються наданням фінансових послуг та є фінансовими посередниками.

Дещо узагальнено фінансову діяльність підприємства трактує НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та визначає її як діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства. На наш погляд, таке тлумачення поняття не розкриває його сутності та економічного змісту, оскільки не конкретизує дій, які призводять до зміни розміру і складу власного та позикового капіталів підприємства, а отже

не вносить ясність, які саме дії варто відносити до фінансової діяльності, а які ні. До прикладу, несвоєчасна сплата коштів підприємства іншим підприємствам, установам, організаціям або окремим фізичним особам призводить до збільшення кредиторської заборгованості та зростання відповідних статей пасиву балансу, однак, на наш погляд, такі дії підприємства не можна трактувати як фінансова діяльність.

В сучасних умовах вітчизняні підприємства потерпають від значних фінансово-економічних проблем. Тому, сьогодні дуже важливим для підприємств є раціональне та ефективне ведення фінансової діяльності, що дозволить зберігати ринкові позиції та підтримати стійкий фінансовий стан суб'єкта господарювання. Дослідивши сутність поняття «фінансова діяльність підприємства», що були запропоновані різними науковцями, виокремивши методологічні підходи до їх трактування та здійснивши критичний аналіз підходів, необхідно підкреслити необхідність розробки комплексного підходу до визначення сутності досліджуваного поняття, що дозволить нівелювати розбіжності у його характеристиці та полегшить процес прийняття управлінських рішень суб'єктними господарювання.

Список використаних джерел:

1. Zahorodniy, A.H. (2007) Finansovo-ekonomichnyy slovnyk [Financial and economic dictionary]. Kyiv: Znannya. 1072 p.
2. Azarenkova, H.M., Zhuravel', T.M. and Mykhaylenko, R.M. (2004) Finansy pidpryyemstv [Corporate finance]. Kyiv: Znannya-Pres.291 p.
3. Kravchuk, O.M. and Leshchuk, V.P. (2010) Finansova diyal'nist' sub'yektiv pidpryyemnytstva [Financial activity of business entities]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury. 504 p.
4. Kramarenko, H.O. and Chorna, O.Ye. (2006) Finansovyy menedzhment [Financial Management]. Kyiv: Tsentr navchal'noyi literatury. 520 p.
5. Lyubenko, N.M. (2005) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury.264 p.
6. Bendar, M.M. (2010) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: Tsentr uchbovoyi literatury. 352 p.
7. Nepochatenko, O.O. and Mel'nychuk, N.Yu. (2013) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: Tsentr navchal'noyi literatury. 504 p.
8. Aranchiy, V.I. (2004) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: Profesional, 2004. 304 p.
9. Zyatkovs'kyu, I.V., Zyatkovs'ka, L.I. and Romaniv, M.V. (2007) Finansova diyal'nist'

sub'yektiv hospodaryuvannya [Financial activity of economic entities]. Chernivtsi: Zoloti lytavry. 274 p.

10. Tereshchenko, O.O. (2003) Finansova diyal'nist' sub'yektiv hospodaryuvannya [Financial activity of economic entities]. Kyiv: KNEU. 554 p.

11. Poddyer'ohin, A.M. (2002) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: KNEU. 571 p.

12. Partyn, H.O. and Zahorodniy, A.H. (2006) Finansy pidpryyemstv [Corporate Finance]. Kyiv: Znannya. 379 p.

13. Atamas, P.Y. (2014) Aktual'ni pytannya obliku, analizu i audytu: teoriya ta praktyka [Actual issues of accounting, analysis and auditing: theory and practice]. Dnipropetrovs'k: FOP Drobyazko S.I. T. 1. 216 p.

14. Maniv, Z.O. Luts'kyi, I.M. (2004) Ekonomika pidpryyemstv [Business economics]. Kyiv: Znannya. 580 p.

15. Bandurka, O.M., Korobov, M.Ya., Orlov, P.I. and Petrova, K.Ya. (2002) Finansova diyal'nist' pidpryyemstva [Financial activity of the enterprise]. Kyiv: Lybid'. 384 p.

16. Khachatryan, S.V. (2003) Sutnist' finansovykh resursiv ta yikh klasyfikatsiya [The essence of financial resources and their classification]. Finansy Ukrayiny. № 4. P. 77-81.